

KRYSTYNA BORATYŃSKA

Kwitnące i owocujące okazy *Hedera helix* L. w Polsce

Abstract

Boratyńska K. 1987. Flowering and fructifying specimens of *Hedera helix* L. in Poland. *Arbor. Kórnickie* 32:19 - 36.

The paper shows distribution of generative specimens of ivy (*Hedera helix*) in Poland. The author gives a complete list of localities of blooming and fructifying ivy in the table and shows its distribution on the map.

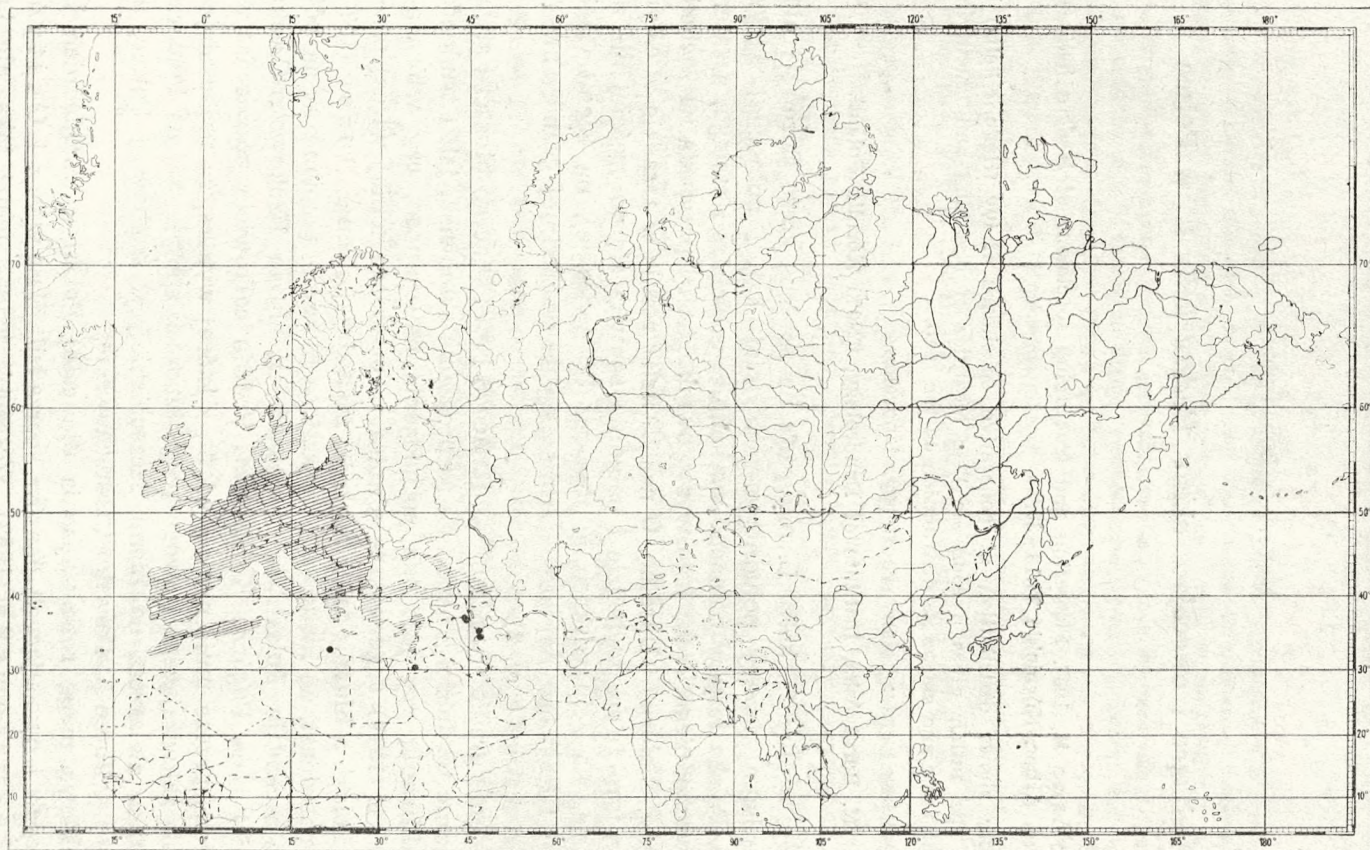
Additional key words: botany, chorology, dendrology

Address: K. Boratyńska, Institute of Dendrology, 62-035 Kórnik, Poland.

Zasięg ogólny *H. helix* L. przypada na znaczną część Europy i niezbyt rozległe obszary południowo-zachodniej Azji i północnej Afryki (ryc. 1). Polska leży w północno-wschodniej części tego zasięgu, a zatem blisko wschodniego kresu jego występowania, który przypada na zachodnią Litwę, Białoruś i Ukrainę. U nas *H. helix* rośnie w zasadzie w całym kraju, z tym że na zachodzie i południu spotyka się go częściej niż na wschodzie. Na stanowiskach w Puszczy Białowieskiej, na Ziemi Chełmińskiej i Rostoczu najbardziej zbliża się do wschodniej granicy swego ogólnego zasięgu (ryc. 2).

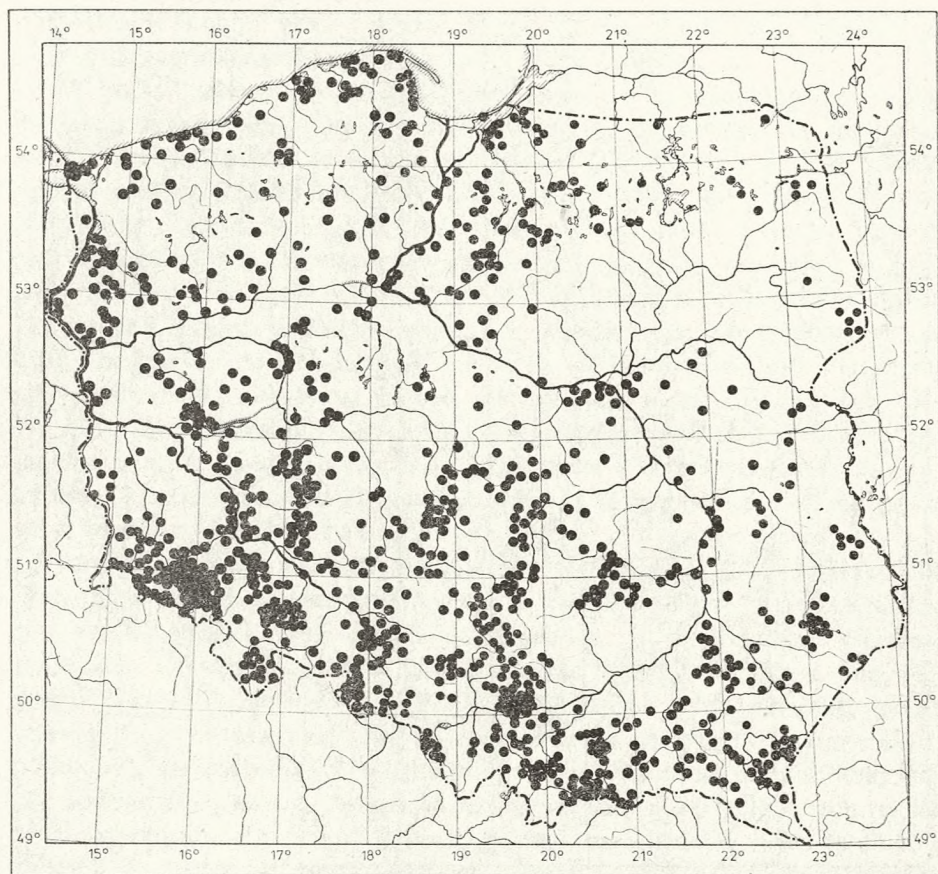
Ustalenie granicy zasięgu zakwitającego i owocującego bluszczu stwarza znaczne trudności z uwagi na rozproszenie stanowisk, jak i trudności w kwalifikacji, czy jest ono pochodzenia naturalnego, czy wtórnego. Olaczek (1979) sugeruje, że granica ta przebiega mniej więcej przez środek Polski, a bluszcz zakwita po jej zachodniej stronie. Bożek (1979) uważa natomiast, że kwitnące i owocujące bluszcze skupione są na północnym-zachodzie Polski, na Kujawach, w Jurze Krakowsko-Częstochowskiej i na Pogórzu Karpackim. Prawie całkowicie potwierdza to zestawiona przeze mnie mapa (ryc. 3), z której wynika, że najliczniejsze skupienia zakwitającego i owocującego bluszczu spotyka się na Pomorzu Zachodnim, zwłaszcza na Ziemi Szczecińskiej, w środkowej Polsce, na pogórzu i w Jurze Krakowsko-Częstochowskiej.

Punktową mapę rozmieszczenia dla całej Polski z uwzględnieniem kwitnących i owocujących okazów sporządzili Browicz i Gostyńska-Jakuszevska (1969). Wcześniej jednak mapę taką, ale już wyłącznie dla okazów kwitnących opracował Jasiewicz (1951). Ponadto tabelaryczne zestawienie stanowisk kwitnącego i owocującego

Ryc. 1. Zasięg ogólny *H. helix* (wg Meusel i inni 1978 i Browicz 1986)
Fig. 1. General range of *H. helix* (after Meusel et al. 1978 and Browicz 1986)

<http://rcin.org.pl>

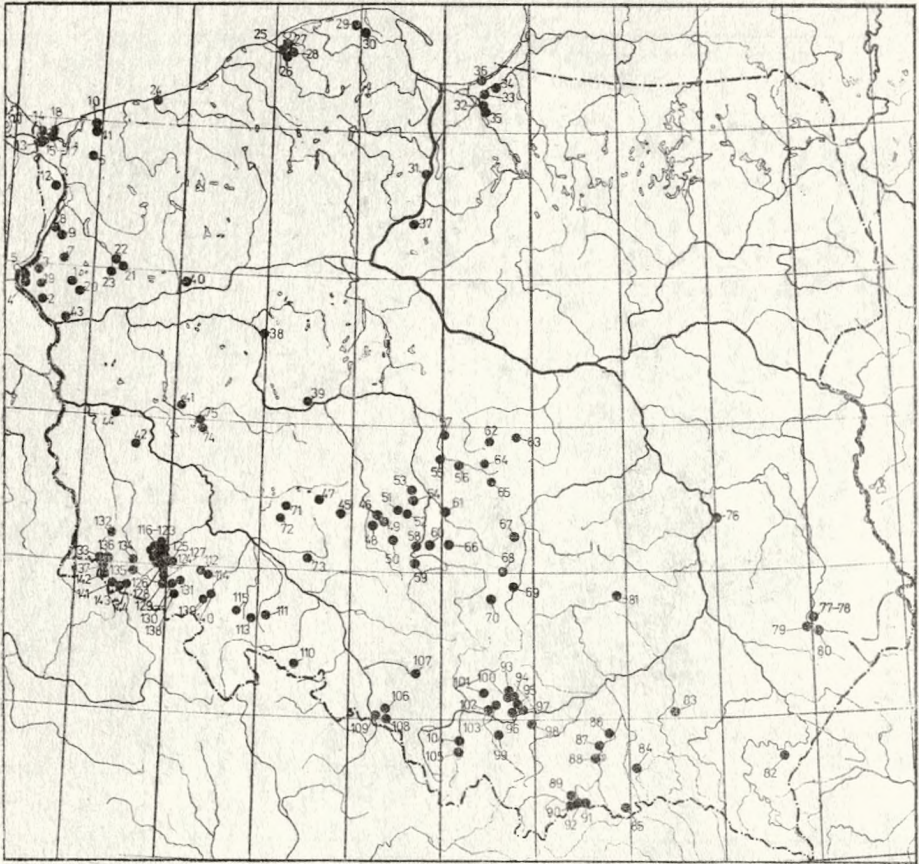

Ryc. 2. Rozmieszczenie *H. helix* w Polsce (wg Browicz i Gostyńska-Jakuszevska 1969, uzupełnione)

Fig. 2. Distribution of *H. helix* in Poland (after Browicz and Gostyńska-Jakuszevska 1969, supplemented)

bluszczu podają w swoich pracach dla terenu Pogórza Karpackiego Medwecka-Kornaś i Myczkowski (1957), dla województwa szczecińskiego Ćwikliński (1974), a dla Polski środkowej Olaczek (1979). W niniejszej pracy omawiam ważniejsze stanowiska kwitnącego i owocującego bluszczu oraz podaję tabelaryczne zestawienie według województw wszystkich znanych mi takich stanowisk; numeracja w tabeli odpowiada kolejnym numerom na mapie (ryc. 3).

Wyjątkowo obficie *H. helix* rośnie w Wolińskim Parku Narodowym, gdzie w okolicy Lubinia występuje ponad 100 starych obficie owocujących okazów (Piotrowska i Olaczek 1979). Stanowisko to położone jest na stromym, urwistym, klifowym zboczu nad Zalewem Szczecińskim od strony Jeziora Wicko Wielkie. Tam też w łągu wiązowym (*Ficario-Ulmetum campestris*) na żyznych glebach razem z gatunkami

Ryc. 3. Rozmieszczenie kwitnących i owocujących okazów *H. helix* w Polsce (numery stanowisk na mapie odpowiadają numerom w tabeli)

Fig. 3. Distribution of flowering and fructifying specimens of *H. helix* in Poland (numbers stands on the map are corresponding with those in the table)

z rodzaju *Rosa*, *Crataegus*, *Ulmus* i *Rhamnus* tworzy bluszcz trudną do przebycia gęstwinę.

W środkowej części Polski najbogatsze skupienie kwitnącego bluszczu, liczące ponad 50 egzemplarzy znajduje się w leśnictwie Szustry, na południowy-zachód od Lututowa (województwo kaliskie). Najwyższe okazy, mierzące 10-18 m wysokości sięgają tam ażurowych koron brzoź i sosen i każdej jesieni wyjątkowo obficie kwitną. Obficie pokryte kwiatami są tam także bluszcze niższe, rosnące przy drodze na północnym skraju lasu (Ola c z e k l.c.). W tej części kraju na uwagę zasługują też stanowiska w okolicy Złoczewa i Wojsławic w województwie sieradzkim. W okolicy Złoczewa rośnie aż 36 kwitnących okazów, z których jeden osiąga 24 m wysokości i na 1,3 m od ziemi około 10 cm grubości pędu głównego. Poza tym interesujące jest stanowisko na Polesiu Konstanty-

nowskim w Łodzi, gdzie bluszcz wyróżnia się wyjątkową żywotnością i co roku powiększa obszar swojego występowania.

W Polsce południowej znaczne skupienie kwitnącego bluszczu znajduje się w miejscowości Rajska koło Krakowa. Niedaleko tej wsi rośnie, wspinając się po dębach i brzozech, około 100 okazów w dość widnym lipowo-dębowo-grabowym lesie (*Tilio-Carpinetum*), na glebach żyznych, wilgotnych i kwaśnych (Kmieć i Strzałka 1981). Ponadto z dorzecza Kleczówki pod Kalwarią Zebrzydowską znanych jest około 40 kwitnących okazów w kępie świerkowo-jodłowej, na glebach brunatnych bielcowanych, gliniasto-piaszczystych; wykazują one wyjątkową żywotność i bujnie oplatają drzewa (Chodzicki 1956). Niemniej bogate tego typu stanowisko bluszczu znane jest z rezerwatu Białowodzka Góra koło Tęgoborza. Rośnie tam około 30 egzemplarzy *H. helix* w lesie jodłowym (zespół z pogranicza *Tilio-Carpinetum* i *Dentario glandulosae-Fagetum*), a najwyższe z nich dorastają do 16 m wysokości i 4 cm grubości u nasady pędu (Wałęcki 1975).

Pozostałe stanowiska kwitnącego bluszczu należą już do mniej obfitych, choć wcale nie rzadkich. I tak z Ziemi Szczecińskiej Ćwikliński (1974) podaje aż 19 takich stanowisk, na których bluszcz występuje prawie zawsze w postaci pojedynczych okazów. Osiągają one przeważnie 10 - 18 m wysokości, a na 60 - 100 cm od ziemi ich pędy główne mierzą 2 - 3 cm średnicy. Najobficiej owocują tam pędy usytuowane po północnej, zachodniej lub wschodniej, a najmniej po południowej stronie podpór. Siedliska są tam dość zróżnicowane — od wilgotnych, w których znaczny udział mają gatunki łąkowe ze związku *Alno-Padion*, do stosunkowo suchych, nawiązujących nawet do borów z klasy *Vaccinio-Piceetea*. Gleby wytworzone są z piasków słabo gliniastych lub z piasków luźnych charakteryzujących się dużą zawartością próchnicy i pH 4 - 6 (wyjątkowo w Bielinku gleby gliniaste i pH 7). Najczęściej drzewami podporowymi dla bluszczu są tam sosny, jesiony, brzozy i świerk.

Na uwagę zasługują także kwitnące bluszcze na Ziemi Słupskiej, gdzie rosną w trzech niewielkich skupieniach w okolicy Gąbina. Pierwsze znajduje się 1 km na południe od tej miejscowości i liczy 17 kwitnących okazów, których rozmiary kształtują się następująco: wysokość 9 - 12 m, średnica 3 - 5 cm w odległości 1 m od ziemi. W drugim skupieniu tuż przy miejscowości Gąbino występuje 8 okazów osiagających 4 - 9 m wysokości i 3 - 5 cm średnicy. Natomiast nieco na północ od Gąbina rośnie obok siebie 7 okazów o wysokości 7 - 9 m i średnicy 2 - 4 cm. Ponadto w Żoruchowie w lesie dębowo-bukowym trzy okazy bluszczu wspinają się po pniach sosny i świerka na wysokość 7 - 10 m (Misiewicz 1984).

Na Wzniesieniu Elbląskim kilka okazów kwitnącego bluszczu wspinających się po pniach *Alnus glutinosa* spotyka się w żyznej buczynie pomorskiej (*Melico-Fagetum*) i w olesie z licznym udziałem jesionu

(zespół związku *Alnion glutinosae*). Najwyższy z nich w leśnictwie Górki dorasta do 23 m wysokości i mierzy 12 cm pierśnicy (Czart 1981).

Z Polski środkowej obok opisanych powyżej Olaczek (l.c.) podaje 20 innych, ale już pojedynczych stanowisk kwitnącego bluszczu. Są to między innymi rezerwat Ryś, Lasek Kurowski, Dąbrowa Wielka, Głowno i Rydzyny. Bluszcz rośnie tam najlepiej na żyznych, filgotnych siedliskach z pogranicza niskiego grądu (*Tilio-Carpinetum stachyetosum silvaticae*) i łągu (*Ficario-Ulmetum campestris* i *Circaeo-Alnetum*). Podporami dla bluszczu są tam najczęściej sosny, brzozy, olsze i jodły, które porasta przede wszystkim od strony północnej i zachodniej, a rzadziej od strony południowej.

Na wschodzie kraju kwitnący bluszcz podawany był z Ułuszek koło Puław i z lasu brylinickiego koło Przemyśla. To pierwsze stanowisko znajduje potwierdzenie w późniejszej literaturze (Jasiewicz 1951), natomiast to drugie na skutek wycięcia starych dębów podporowych już dzisiaj nie istnieje (Batkó 1934). Najnowsze wiadomości o okazach kwitnących bluszczu w tej części kraju podaje z Roztoczańskiego Parku Narodowego Lipiec (1984). Stanowisko przez niego opisane należy do najobfitszych na Ziemi Lubelskiej, liczy bowiem 34 okazy, a zdecydowana ich większość rośnie w sztucznych sośninach. Natomiast z naturalnych zespołów leśnych znane są tylko 4 stanowiska — dwa z Jarug i po jednym z Kruglika i z Bukowej Góry. Bluszcz rośnie tam w starodrzewiu bukowo-jodłowym wspinając się po pniach *Abies alba*, *Populus tremula* i *Fagus sylvatica*.

W Jurze Krakowsko-Częstochowskiej, gdzie bluszcz napotyka na szczególnie sprzyjające warunki do swojego rozwoju, znanych jest tylko kilka stanowisk. Są one reprezentowane przez pojedyncze kwitnące okazy wyrastające ze szczelin skalnych i ścielące się po wapiennych skałach, a także wspinające się po pniach drzew w lesie bukowo-grabowym (*Dentario glandulosae-Fagetum*, *Tilio-Carpinetum*) i w zaroślach leszczynowych.

W Pieninach kwitnący bluszcz znany jest jedynie ze zboczy Góry Zamkowej w dolinie Potoku Pienińskiego oraz pod Sokolicą. Prawdopodobnie kwitnie także na Ociemnym Wielkim na około 720 m n.p.m., na co wskazuje obecność nie klapowanych liści (Zarzycki 1981).

W Gorcach kwitnący *H. helix* znany jest ze wschodnich stoków Makowicy pod Tylmanową, gdzie wśród obficie występujących płonnych bluszczu na wysokości 660 m n.p.m. Kornas (1963) zaobserwował jedną, niezbyt rozległą kępę kwitnących okazów.

Jeszcze dalej ku południowemu wschodowi spotyka się kwitnący i owocujący bluszcz w lesie bukowym w Dębicy na dębie i w dolnoregłowym lesie bukowo-jaworowym na zboczach Maślanej Góry na *Acer pseudoplatanus* i na *Ulmus scabra* oraz w Krynicy, gdzie według De-

nisiuka i Pilipowicza (1984) jest prawdopodobnie tylko sadzony.

Na Dolnym Śląsku kwitnący i owocujący bluszcz znany jest przede wszystkim z rezerwatu Muszkowicki Las Bukowy (Kuźniewski 1964), następnie z Wilczej Góry koło Złotoryi (Schube 1903) i z południowych zboczy Czeskiej Góry (Kurał 1957). Poza tym Schube (l.c.) podaje kwitnący bluszcz z okolic Wrocławia — niestety nie udało się precyzyjniej zlokalizować tego stanowiska.

Ostatnio Boratyński (in observ.) znalazł szereg stanowisk kwitnącego i owocującego bluszczu w Sudetach — na Pogórze i Przedgórzu Sudeckim. Okazało się, że *H. helix* w ostatnio wymienionych regionach kwitła dość często. Pojedyncze kwitnące i owocujące okazy tego gatunku występują dość często w grądach i we fragmentach łągów. Większe skupienia takiego bluszczu nie były obserwowane; najliczniejsze stanowisko położone jest w Jerzmanicach na Pogórze Kaczawskim, gdzie rośnie aż 20 dużych i obficie kwitnących okazów oraz podawana już przez Schubego (1903) Wilcza Góra, na której zboczach rośnie 14 dużych, kwitnących egzemplarzy bluszczu.

Wspomnieć także należy o ostatnio znalezionych stanowiskach *H. helix* w Nietkowie koło Krosna Odrzańskiego i w Zatoniu koło Nowej Soli, na których omawiany gatunek kwitnie i owocuje masowo na znacznych obszarach (Czekalski i Danielewicz, informacja ustna).

Analizując rozmieszczenie kwitnącego i owocującego bluszczu w Polsce potwierdza się uprzednio już uznawany pogląd, że czynnikiem najbardziej hamującym jego kwitnienie są przede wszystkim warunki klimatyczne, szczególnie przymrozki jesienią i mrozy wczesną zimą, kiedy to bluszcz jest jeszcze w pełni rozwoju (kwitnie i owocuje). W związku z tym najlepiej rośnie on na stanowiskach ciepłych, zacienionych, osłoniętych od wiatru, charakteryzujących się ekspozycją północną, zachodnią i wschodnią lub zbliżoną do nich. Natomiast ekspozycja południowa, chociażby z uwagi na duże amplitudy temperatur wybitnie nie sprzyja jego rozwojowi i dlatego też do wyjątków należą owocujące tam bluszcze (np. na Wolinie).

Zgodnie z ostatnim Rozporządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 30 kwietnia 1983 roku (Chroń. Przyr. Ojcz. 1983, 6) dziko rosnący *H. helix* został objęty całkowitą ochroną gatunkową. Dotychczas (Rozp. M. L. i P. Dz. z dn. 28 lutego 1957) ochronie podlegały tylko okazy dziko rosnące, kwitnące oraz egzemplarze występujące na terenie rezerwatów i parków narodowych. W przypadku *H. helix* oczywiście wydaje się ochrona nie tylko samego bluszczu, ale także podpory, na której się on rozwija oraz ochrona najbliższego otoczenia, czyli drzew i krzewów rosnących dookoła. Często zdarza się, że o tym drugim czynniku zapomina się i stanowisko *H. helix* niszczy na skutek właśnie zmiany lokalnych warunków ekologicznych. Warto o tym pamiętać,

choćby z uwagi na wartości estetyczne, jakie przedstawia w naszych lasach bluszcz. Należałoby także nieco więcej uwagi poświęcić największym i najstarszym okazom bluszczu rosnącym w warunkach antropogenicznych (parki, cmentarze i ogrody) i przynajmniej te cenniejsze otoczyć specjalną ochroną.

STRESZCZENIE

Praca dotyczy rozmieszczenia w Polsce kwitnących i owocujących okazów *H. helix* L. Autorka, na podstawie danych z literatury i zielników oraz własnych obserwacji terenowych, podaje tabelaryczne zestawienie wszystkich znanych do tej pory tego rodzaju stanowisk bluszczu, sporządza mapę ich rozmieszczenia oraz szerzej omawia najbogatsze z nich. Z danych tych wynika, że kwitnące i owocujące bluszcze spotyka się u nas na Pomorzu Zachodnim, w rejonie Wyżyn Środkowo-polskich, na Pogórzu i Przedgórzu Sudeckim oraz na Pogórzu Karpackim. Na większości stanowisk *H. helix* reprezentowany jest przez pojedyncze kwitnące i owocujące okazy, jednak na kilkunastu stanowiskach kwitnie i owocuje bardzo obficie. Z tych ostatnich na szczególną uwagę zasługują następujące stanowiska: Lubiąż na Wolinie, leśnictwo Szustry w województwie kaliskim, Złoczew w województwie sieradzkim, Rajska pod Krakowem, dorzecze Kleczówki pod Kalwarią Zebrzydowską, Zatonie i Nietków nad środkową Odrą oraz skupienie stanowisk w okolicy Złotoryi na Pogórzu Kaczawskim.

Stanowiska kwitnącego i owocującego bluszczu
Localities of generative specimens of ivy *Hedera helix* L.

Lp. Suc- cesive number	Miejscowości, województwa Locality, province	Liczba okazów Number of speci- mens	Maksymalna Maximum		Nazwa drzewa podporowego Supporting trees	Ekspo- zycja sta- nowiska Exposition	Źródła informacji Sources of informations
			wyso- kość bluszczu high of ivy m	średnica bluszczu diameter of ivy cm			
1	2	3	4	5	6	7	8
Woj. szczecińskie							
1	Chełm Dolny	4	16	3 - 4	<i>Quercus robur</i> <i>Betula verrucosa</i> , <i>Pinus sylvestris</i>	N, S	Ćwikliński, 1974
2	Kurzycko	4	16	6	<i>Quercus robur</i> <i>Pinus sylvestris</i>	S	„
3	Stoki	3	10	8	<i>Pinus sylvestris</i>	S-N, N	„
4	Radostów	4	14	7	<i>Pinus sylvestris</i>	W, N, S, N-W, S-W	„
5	Bielinek	7	10	3	<i>Populus tremula</i> , <i>Robinia</i>	E	„
6	Rokita	5	20	4	<i>Quercus robur</i>	W, N, S	„
7	Góralice	2	15	7	<i>Quercus robur</i>	E, N-W W	„

1	2	3	4	5	6	7	8
8	Gryfino	11	18	5	<i>Alnus glutinosa</i>	S	„
9	Bożym	4	20	9	<i>Pinus sylvestris</i>	E, N, S	„
10	Gostyniec	1	15	6	<i>Quercus robur</i>	N	„
11	Świerżno	3	18	9	<i>Picea abies,</i> <i>Pinus sylvestris</i>	E, N, S-E	„
12	Pilichowo	4	18	4.4	<i>Fagus sylvatica</i> <i>Pinus sylvestris</i>	N	Ćwikliński, 1974
13	Karsibórz nad Kanałem Pias- towskim	2	7	3	<i>Betula verrucosa</i> <i>Pinus nigra</i>	N, E	Ćwikliński, 1974
14	Świnoujście – las komunalny	3	11	6	<i>Alnus incana</i>	W, N-W, S-W	„
15	Woliński Park Narodowy – oddz. 134a	1	20	4.6	<i>Pinus sylvestris</i>	N-W	„
16	Woliński Park Narodowy – Lubiń	ponad 100	10	2	<i>Ulmus sp., Cratae- gus sp., Rhamnus sp.</i>	S-W	Piotrowska, Olaczek, 1979
17	Woliński Park Narodowy – oddz. 135g	3	–	–	<i>Pinus sylvestris</i> <i>Carpinus betulus</i>	–	„
18	Międyzdroje oddz. 45c	1	–	–	<i>Fagus sylvatica</i>	–	„
19	Bluszcz w Mo- ryniu – rezerwat koło Chojny	liczne	–	–	–	–	Czubiński i inn. 1977
Woj. gorzowskie							
20	Dyszno	2	18	2	<i>Ulmus laevis,</i> <i>Acer platanoides</i>	S	Ćwikliński, 1974
21	Barlinek, oddz. 83	1	11	5.5	<i>Pinus sylvestris</i>	N	„
22	Barlinek, oddz. 62c	2	10	2.2	<i>Ulmus laevis,</i> <i>Fraxinus excelsior</i>	E	„
23	Barlinek las komunalny	2	18	8	<i>Pinus sylvestris</i> <i>Robinia sp.</i>	W	„
Woj. koszalińskie							
24	Kołobrzeg, las miejski	1	–	–	<i>Alnus glutinosa</i>		Browicz, Gos- tyńska, lg 1959 (KOR)
Woj. słupskie							
25	Gąbino, 1 km od wsi, przy szosie Gąbino-Słupsk	17	12	5	<i>Alnus glutinosa</i>	E	Misiewicz, 1984
26	Gąbino, przy szosie do Słupska	8	9	2 - 3	<i>Alnus glutinosa,</i> <i>Populus tremula,</i> <i>Quercus robur,</i> <i>Betula verrucosa</i> <i>Acer platanoides</i>	E	Misiewicz, 1984
27	Gąbino, 500 m na N od wsi	7	9	4	<i>Populus tremula,</i> <i>Picea abies</i>	E, W, S	„
28	Żoruchowo	3	10	3	<i>Pinus sylvestris</i> <i>Picea abies</i>	N, N-E	„
Woj. gdańskie							
29	Osieckie Bagno	1	8	3	<i>Pinus sylvestris</i>	–	Tobolski, Wojterski, 1962
30	Salinko, na NW od wsi	1	15	2	<i>Pinus sylvestris</i>	–	Jelinowski, 1968

1	2	3	4	5	6	7	8
31	Nadleśnictwo Dębno pod Gniewem	—	—	—	—	—	Kulesza, 1928
Woj. elbląskie							
32	Kamionki Wielkie leśnictwo Jagodno	3	17 - 20	8 - 10	<i>Alnus glutinosa</i>	N-W	Czart, 1981
33	Suchacz, leśnictwo Górki	4	19 - 23	6 - 12	<i>Alnus glutinosa</i>	—	„
34	Dąbrowa pod Elblągiem	—	—	—	—	—	Abromeit, 1898; Scholz, 1905; Hegi, 1925; Jasiewicz, 1951 Conwentz, 1901
35	Stagnity	—	—	—	—	—	—
36	Przebrno (Mierzeja Wiślana)	—	—	—	—	—	Hegi 1925; Jasiewicz, 1951
Woj. toruńskie							
37	Łupawy koło Chelmna	—	—	—	—	—	Abromeit, 1898; Hegi, 1925; Jasiewicz, 1951
Woj. poznańskie							
38	Między Łukowem a Szymankowem, nad Wartą	1	10	6 - 7	<i>Betula verrucosa</i>	—	Kulesza, 1928; Jasiewicz, 1951
39	Nadleśnictwo Cze- szewo, oddz. 22a, dawny rezerwat Górny	1	—	—	—	—	Faliński, 1961
Woj. piłskie							
40	Leśnictwo Huta Szklana	1	—	—	—	—	Boratyński (obser. terenowe 1977)
Woj. zielonogórskie							
41	Wolsztyn, park miejski na W brzegu J. Wol- sztyńskiego	ponad 20	—	—	<i>Alnus glutinosa</i>	—	Faliński, 1961
42	Zatonie	licznie	—	—	—	—	Czekalski, Da- nielewicz, inf. ustna
43	Dobroszyn	3	12	—	<i>Acer pseudopla- tanus, A. piata- noides</i>	—	Król, 1960
44	Nietków koło No- wej Soli	licznie	—	—	—	—	Czekalski, Da- nielewicz, inf. ustna
Woj. kaliskie							
45	Ostrzeszów	1	14	30	<i>Pinus sylvestris</i>	S-W	Biernacki, 1965
46	Szustrzy	ponad 50	18	6	<i>Betula verrucosa, Alnus glutinosa, Pinus sylvestris, Quercus robur, Salix fragilis</i>	N-W	„
47	Leśnictwo Mariak koło Sośni	5	10	4	<i>Quercus robur, Alnus glutinosa</i>	—	Boratyński (ob- serwacje terenowe, 1983)

1	2	3	4	5	6	7	8
Woj. sieradzkie							
48	Gumniska	1	10	3	<i>Picea abies</i>	N-W	Olaczek, 1979
49	Rezerwat Ryś	3	14	4	<i>Alnus glutinosa</i>	M-W	„
50	Lasek Kurowski	2	14	4	<i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i>	N-W	„
51	Złoczew	36	24	10	<i>Betula verrucosa</i> , <i>Alnus glutinosa</i> , <i>Picea abies</i>	N-W	„
52	Pyszków	11	24	8	<i>Betula verrucosa</i> , <i>Alnus glutinosa</i>	N-W	„
53	Dąbrowa Wielka	2	18	10	<i>Alnus glutinosa</i>	N-W	„
54	Będków	1	8	2	<i>Alnus glutinosa</i>	N-W	„
55	Wojsławice	12	15	—	<i>Pinus sylvestris</i> , <i>Betula verrucosa</i> , <i>Alnus glutinosa</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> , <i>Ulmus laevis</i>	N-W	„
56	Zofiówka	1	7	2	<i>Alnus glutinosa</i>	N-W	„
57	Gostków	1	6	4	<i>Alnus glutinosa</i>	N-W	„
58	Bieniec Duży	1	8	3	<i>Pinus sylvestris</i>	N-W	„
59	Kluski	2	16	3	<i>Betula verrucosa</i> , <i>Alnus glutinosa</i>	N-W	„
60	Siemkowice	13	16	3	<i>Fraxinus excelsior</i> , <i>Pinus sylvestris</i> , <i>Alnus glutinosa</i> , <i>Betula verrucosa</i> , <i>Quercus robur</i>	N-W	„
61	Restarzew	7	10	4	<i>Pinus sylvestris</i> , <i>Betula verrucosa</i>	N-W	„
Woj. łódzkie							
62	Szczawin	1	4	1.5	<i>Populus tremula</i>	N-W	„
63	Głowno	1	9	3	<i>Alnus glutinosa</i>	N-W	„
64	Polesie Konstantynowskie w Łodzi	10	17	8	<i>Betula verrucosa</i> , <i>Alnus glutinosa</i>	N-W	Olaczek, 1979; Olaczek, Sowa, 1961
65	Rydzyny	2	—	—	<i>Alnus glutinosa</i> , <i>Larix sp.</i>	N-W	Olaczek, 1979
Woj. radomskie							
66	Wistka	2	16	3.5	<i>Alnus glutinosa</i>	N-W	„
Woj. piotrkowskie							
67	Wielkopole	1	12	3	<i>Pinus sylvestris</i>	—	Olaczek, 1979
68	Rez. Jasień	2	15	5	<i>Alnus glutinosa</i>	—	„
Woj. częstochowskie							
69	Rezerwat Dębowiec	1	13	3	<i>Quercus robur</i>	W	Olaczek, 1979; Czyżewska, 1972
70	Okraglik	2	16	3.5	<i>Alnus glutinosa</i> , <i>Betula verrucosa</i>	—	Olaczek, 1979
Woj. wrocławskie							
71	Postolin	—	—	—	—	—	Schube, 1903
72	Las Krzyszków	—	—	—	—	—	„
73	Posadowice	17	10	—	<i>Pinus sylvestris</i>	—	Mądalski, Ciaciura, 1969
Woj. leszczyńskie							
74	Las koło Zaborowa	1	—	—	—	—	Boratyński (obser. terenowe 1977)
75	Olejnica, na W brzegu J. Radomierskiego	1	15	15	<i>Alnus glutinosa</i>	—	Czekalski, 1980
Woj. lubelskie							
76	Ułysaki, na E od Puław, przy szosie do Rżyny	1	—	—	—	—	Sokołowski,

1	2	3	4	5	6	7	8
							1922; Jasiewicz, 1951
77	Roztoczański Park Narodowy, Jarugi, oddz. 65d	1	8	3.5	<i>Populus tremula</i>	N	Lipiec, 1984
78	Roztoczański Park Narodowy, Jarugi, oddz. 84d	1	12	4.5	<i>Abies alba</i>	N-W	„
79	Roztoczański Park Narodowy, Bukowa Góra	1	25	5.5	<i>Fagus sylvatica</i>	S-W	„
80	Roztoczański Park Narodowy, Kruglik	1	9	3.5	<i>Abies alba</i>	S	„
Woj. kieleckie							
81	Góry Świętokrzyskie pod Łysicą koło Cząstkowej	1	10	3	<i>Acer sp.</i>	—	Zaręba, 1960
Woj. przemyskie							
82	Las bryliniecki	1	—	—	—	—	Batko, 1934
Woj. tarnowskie							
83	Dębica	1	14	10	<i>Quercus robur</i>	—	Święś, 1972
Woj. nowosądeckie							
84	Maślana Góra, 650 m n.p.m.	2	—	—	<i>Acer pseudoplatanus, Ulmus scabra</i>	E	Denisiuk, Pili-powicz, 1984
85	Krynica	1	—	—	na murze	—	Święś, 1972
86	Wielka Wieś, 220 m n.p.m.	1	—	—	—	—	Pacyna, 1969
87	Bukowiec koło Spilówki — leśnictwo Tymowa, 500 m n.p.m.	13	18	1.5	<i>Quercus robur, Q. petraea, Alnus glutinosa</i>	N-E	Medwecka-Kornaś, Myczkowski, 1957 Czubiński i in. 1977
88	Białowodzka Góra koło Tegoborza, 480-525 m n.p.m.	30	16	4-8	—	S	Wałęcki, 1975
89	Lubań, Makowica, 660 m n.p.m.	1	—	—	skała piaskowa	E	Kornaś, 1963
90	Pieniny, Góra Zamkowa	—	—	—	—	—	Chodzicki, 1956
91	Pieniny, Sokolica	—	10	—	—	—	Zarzycki, 1981
92	Pieniny, Ociemne, 790 m n.p.m.	—	—	—	—	—	„
Woj. krakowskie							
93	Góra Koronna na wprost Bramy Krakowskiej	1	5	5	zbocze skalne	N-W	Witkowski, 1971; Michalik, 1978
94	Wąwóz Korytania	—	—	—	—	—	Witkowski, 1971
95	Dolina Kluczowydy-Gacki	2	15	3-4	na skalach wapiennych	S-E	Nowak, 1954
96	Dolina Mnikowska	1	6	2	na skalach wapiennych	N-E	Bożek, 1979
97	Kraków — Bielany	—	—	—	—	—	Raciborski, 1884; Medwecka-Kornaś, Myczkowski, 1957

1	2	3	4	5	6	7	8
98	Rajsko, 280 m n.p.m.	100	20	20	<i>Quercus robur</i> , <i>Q. petraea</i> , <i>Carpinus betulus</i>	N	Kmieć, Strzałka, 1981
99	Dorzecze Kleczówki pod Kalwarią Zebrzydowską-Moskałówka, 320 m n.p.m.	40	7	—	<i>Abies alba</i> , <i>Picea abies</i> , <i>Pinus sylvestris</i> , <i>Quercus robur</i> , <i>Alnus incana</i> , <i>A. glutinosa</i> , <i>Betula verrucosa</i> , <i>B. pubescens</i>	W	Chodzicki, 1956
100	Dolina Karniowicka	—	—	—	—	—	Zarzycki, lg. 1954
101	Dolina Raclawki koło Krzeszowic	3	—	—	—	W	Nowak, 1954
102	Brodly-Poreba Żegoty	2	—	—	na skałach wapiennych	N-W	Wojewoda, 1956
103	Rybna-Wrzosy	—	—	—	na skałach wapiennych	W	—, —
Woj. bielskie							
104	Mikuszowice Śląskie 340 m n.p.m.	1	10	20	<i>Betula verrucosa</i>	—	Zajac, 1968
105	Bystra Śląska, 428 m n.p.m.	2	14	16	<i>Larix sp.</i>	N-E	Filkowa, 1971
Woj. katowickie							
106	Rydułtowy	—	10	6	<i>Betula verrucosa</i>	—	Grzegorzek, Sokół, Szczepka, 1981
107	3 km na NW od Grudziża koło Zabrze	4	—	—	<i>Pinus sylvestris</i>	—	Boratyński (obser. terenowe, 1975)
108	Las Czarny na S od szybu Agnieszka koło Rydułtów	3	14	6	<i>Quercus robur</i> <i>Pinus nigra</i>	—	Grzegorzek, Sokół, Szczepka, 1981
109	Racibórz	1	—	—	<i>Pinus nigra</i>	—	Sendek, 1964
Woj. opolskie							
110	Czarkowice nad potokiem	1	—	—	—	S-W-S	Boratyński (obser. terenowe, 1977)
Woj. walbrzyskie							
111	Wzgórza Strzegomskie Wigancice, 240 m n.p.m.	2	—	—	<i>Quercus sp.</i>	—	—, —
112	Wzgórza Strzegomskie, Czeska Góra, 280 m n.p.m.	1	15	5	<i>Pinus sylvestris</i>	N-E	Kural, 1957
113	Muszkowicki Las Bukowy	1	—	—	<i>Fraxinus excelsior</i>	—	Kuźniewski, 1964
114	Krzyżowa Góra koło Strzegomia, 340 m n.p.m.	3	—	—	<i>Acer pseudoplatanus</i>	N-E, S	Boratyński (obser. terenowe, 1977)
115	Dolina Piekelnego Potoku na W od Niemczy, 240 - 250 m n.p.m.	2	—	—	na skale	—	Boratyński (obser. terenowe, 1981)

1	2	3	4	5	6	7	8
Woj. legnickie							
116	Jerzmanice, 200 m n.p.m.	20	—	—	—	N, E-N	Boratyński (obser. terenowe, 1984)
117	Na N od Polnej w dolinie rzeki Kaczawy, 195 m n.p.m.	1	—	—	<i>Alnus glutinosa</i>	W	—, —
118	Jerzmanice, przy szosie do Nowego Kościoła, 250 m n.p.m.	6	—	—	<i>Quercus robur</i>	E	—, —
119	Jerzmanice u podnóża Kruczyc Ścian 205 - 210 m n.p.m.	1	—	—	na skale	N-W	Boratyński (obser. terenowe, 1984)
120	Jerzmanice, na S od wsi, W brzeg rzeki Kaczawy	6	—	—	<i>Quercus</i> sp., na skale	W, S	—, —
121	Pogórze Kaczawskie Wilkołak, 325 m n.p.m.	15	—	—	<i>Quercus</i> sp., <i>Picea abies</i> , <i>Cerasus fruticosa</i> , <i>Tilia</i> sp.	N, S	Schube, 1903; Boratyński (obser. terenowe, 1984)
122	Pogórze Kaczawskie Czerwony Kamień, 250 m n.p.m.	1	—	—	<i>Quercus</i> sp.	W	Boratyński (obser. terenowe, 1984)
Woj. jeleniogórskie							
123	Pogórze Kaczawskie Różana, 150 m na W od wzgórza 321, na NE od wsi	5	7-8	—	<i>Fraxinus excelsior</i> , <i>Quercus robur</i>	W	Boratyński (obser. terenowe, 1984)
124	Pogórze Kaczawskie na N od Lipy, 350 - 360 m n.p.m.	5	9	—	<i>Quercus robur</i> na skale	E	Boratyński (obser. terenowe, 1982)
125	Pogórze Kaczawskie Jastrowiec, nad potokiem	5	—	—	<i>Acer pseudoplatanus</i>	—	—, —
126	Góry Kaczawskie, Wojcieszów-Młynica 445 m n.p.m.	1	—	—	<i>Quercus robur</i>	—	—, —
127	Wojcieszów, na W od doliny Belczka, 430 - 440 m n.p.m.	1	—	—	<i>Fraxinus excelsior</i>	E	—, —
128	Wojcieszów, na N od mostka na Kaczawie, 300 - 305 m n.p.m.	2	—	—	<i>Salix fragilis</i>	W	—, —
129	Góry Kaczawskie, Janowice, 475 m n.p.m.	2	—	—	<i>Acer pseudoplatanus</i>	—	Boratyński (obser. terenowe, 1984)
130	Wierzchosławice,						

1	2	3	4	5	6	7	8
131	2 km na E od Kurzackiego Wąwozu Pogórze Bolkowicko-Wałbrzyskie, Kurzacki Wąwóz, 350 m n.p.m.	1	—	—	—	—	—, —
132	Nowogrodziec, 1 km na S, nad Kwisą, 205 m n.p.m.	1	—	—	<i>Quercus robur</i>	N	Boratyński (obser. terenowe, 1981)
133	Pogórze Izerskie, Bożkowice, jar Kwisy pod Rajskim, 283 - 285 m n.p.m.	2	8	—	<i>Quercus robur</i>	—	Boratyński (obser. terenowe, 1982)
134	Pogórze Izerskie, Bożkowice, jar Kwisy pod Rajskim, 283 - 285 m n.p.m.	7	—	—	na skale	W-S-W	—, —
134	Wzgórze Zamkowe we Wleniu, 340 m n.p.m.	1	—	—	mury podzamcza	W, E	Boratyński (obser. terenowe, 1983)
135	Pokrzywnik, górne partie Dzikiego Wąwozu, 350 m n.p.m.	1	—	—	<i>Acer pseudoplatanus</i>	E	Boratyński (obser. terenowe, 1982)
136	Pogórze Izerskie, powyżej zapory w Złotnikach Lubąskich, zbocza doliny Kwisy, 285 - 290 m n.p.m.	4	—	—	<i>Quercus robur</i>	W	—, —
137	Pogórze Izerskie, zamek Kliny pod Świeciem, 280 m n.p.m.	1	8	—	<i>Populus sp.</i>	—	Boratyński (obser. terenowe, 1983)
138	Pogórze Bolkowicko-Wałbrzyskie, Długa Góra, 420 m n.p.m.	1	—	—	<i>Quercus robur</i>	—	Boratyński (obser. terenowe, 1984)
139	Bystrzyca, W zbocza doliny Wierzbnika, nad wsią, 400 m n.p.m.	2	—	—	<i>Acer pseudoplatanus</i>	W	Boratyński (obser. terenowe, 1985)
140	Bystrzyca (Dolna), w dolinie Wierzbnika, 300 m n.p.m.	2	—	—	<i>Salix fragilis</i>	W	—, —
141	Góry Izerskie, Szkłarska Poręba, nad stacją kolejową, 585 m n.p.m.	1	—	—	—	E	Boratyński (obser. terenowe, 1983)
142	Świeradów-Zdrój, nad brzegiem Kwisy, 1 km na N od miasta, 445 m n.p.m.	2	—	—	<i>Quercus robur</i> <i>Alnus glutinosa</i>	W	—, —

1	2	3	4	5	6	7	8
143	Piechowice Górne nad Kamienną, 410 m n.p.m.	8	—	—	<i>Alnus glutinosa</i>	W, E	Boratyński (obser. terenowe, 1982)
144	Chojnik wokół szczytu, 610 m n.p.m.	kilka	—	—	na skałach i murach zamkowych	—	Boratyński (obser. terenowe, 1981) *

Dziękuję doc. M. Czekalskiemu i dr. W. Danielewiczowi za informacje dotyczące stanowisk *H. helix* L. oraz dr. A. Boratyńskiemu za udostępnienie swoich notatek florystycznych z terenu Sudetów.

Przekazano do druku w 1987 r.

LITERATURA

1. Abromeit J., 1898. Flora von Ost- und Westpreussen 1. Berlin.
2. Bałko S., 1934. O florze okolicy Przemyśla. Kosmos 59.
3. Biernacki A., 1965. Owocujący bluszcz w Ostrzeszowie. Chrońmy Przyr. Ojcz. 21, 6: 45 - 46.
4. Bożek A., 1979. Naturalne stanowisko owocującego bluszczu *Hedera helix* L. w Jurze Krakowsko-Częstochowskiej. Chrońmy Przyr. Ojcz. 35, 6: 42 - 45.
5. Browicz K., 1986. Chorology of trees and shrubs in south-west Asia and adjacent regions, 5. PWN, Warszawa—Poznań.
6. Browicz K., Gostyńska-Jakuszczyńska M., 1969. Atlas rozmieszczenia drzew i krzewów w Polsce, 8. PWN, Warszawa—Poznań.
7. Chodzicki E., 1956. Bluszcz (*Hedera helix* L.) owocujący w naturalnych stanowiskach na Pogórzu Beskidzkim. Roczn. Sekcji Dendr. PTB 11: 321 - 328.
8. Conwentz H., 1901. Schriften d. Naturforsch. Gesellsch. Danzig, N.F., 10: 2 - 3.
9. Czart J., 1981. Stanowisko kwitnącego bluszczu pospolitego *Hedera helix* L. na terenie gminy Tolkmicko w województwie elbląskim. Chrońmy Przyr. Ojcz. 37, 4: 64 - 66.
10. Czekalski M. 1980. Spostrzeżenia florystyczne z ziemi wolsztyńskiej. Badania Fizjogr. n. Polską Zach. 31: 175 - 179.
11. Czubiński Z., Gawłowska J., Zabierowski K., 1977. Rezerwaty przyrody w Polsce. PWN, Warszawa—Kraków.
12. Czyżewska K., 1972. Stanowisko kwitnącego bluszczu *Hedera helix* L. w rezerwacie Dębowiec. Chrońmy Przyr. Ojcz. 28, 2: 57.
13. Ćwikliński E., 1974. Rozmieszczenie i warunki siedliskowe owocującego bluszczu (*Hedera helix* L.) w województwie szczecińskim. Roczn. Sekcji Dendr. PTB 28: 5 - 35.
14. Denisiuk Z., Pilipowicz W., 1984. Kwitnący bluszcz *Hedera helix* L. w reglu dolnym pod Maślaną Górą. Chrońmy Przyr. Ojcz. 40, 3: 27 - 31.
15. Faliński J. B., 1961. Nowe stanowisko owocującego bluszczu (*Hedera helix* L.) Przyr. Polski Zach. 1-4: 102, 105.
16. Filkowska B., 1971. Stanowisko okazałego bluszczu *Hedera helix* L. w Bystrej Śląskiej. Chrońmy Przyr. Ojcz. 27, 4: 50 - 52.
17. Grzegorzek P., Sokół S., Szczepka M., 1981. Kwitnące okazy bluszczu pospolitego *Hedera helix* L. na Płaskowyżu Rybnickim. Chrońmy Przyr. Ojcz. 37, 3: 71 - 74.
18. Hegi G., 1925. Illustrierte Flora von Mittel-Europa 5, 2. München.
19. Jasiewicz A., 1951. Bluszcz. Chrońmy Przyr. Ojcz. 7, 9: 1 - 11.

20. Jelinowski T., 1968. Rzadziej spotykane rośliny naczyniowe w lasach Łę-borszczyzny. *Fragm. Florist. et Geobot.* 14, 4: 397-404.
21. Kmieć K., Strzałka M., 1981. Największe stanowisko bluszczu pospolitego *Hedera helix* w Polsce południowej. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 37, 4: 67-74.
22. Kornaś J., 1963. Rośliny naczyniowe Gorców. Uzupełnienie I. *Fragm. Florist. et Geobot.* 9, 2: 189-202.
23. Król S., 1960. Park w Dąbroszynie. *Badania Fizjogr. n. Polską Zach.* 6: 295-299.
24. Kulesza W., 1928. Wykaz drzew i krzewów godnych ochrony w Poznań-skiem i na Pomorzu. *Ochrona Przyr.* 7: 9-45.
25. Kurał S., 1957. Nowe w Polsce naturalne stanowisko kwitnącego bluszczu. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 13, 6: 46-49.
26. Kuźniewski E., 1964. Skarby przyrody Dolnego Śląska. Ossolineum, Wro-cław—Warszawa—Kraków.
27. Lipiec W., 1984. Owocujący bluszcz pospolity *Hedera helix* L. w Roztoczań-skim Parku Narodowym. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 40, 3: 71-86.
28. Mądalski J., Ciaciura M., 1969. Nowe stanowisko owocującego bluszczu na Śląsku. *Zeszyty Przyr. Opolskiego T.P.N.* 9: 47-49.
29. Medwecka-Kornaś A., Myczkowski S., 1957. W sprawie ochrony owocującego bluszczu na Pogórzu Karpackim. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 13, 6: 46-49.
30. Meusel H., Jäger E., Rauschnert S., Weinert E., 1978. *Vergleichen-de Chorologie der zentraleuropäischen Flora* 2, 1-2. Fischer, Jena.
31. Michalik S., 1978. Rośliny naczyniowe Ojcowskiego Parku Narodowego. *Studia Naturae, Seria A*, 16: 1-171.
32. Misiewicz J., 1984. Naturalne stanowisko kwitnącego bluszczu *Hedera helix* koło Słupska. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 40, 5-6: 79-81.
33. Nowak J., 1954. Nowe naturalne stanowiska kwitnącego bluszczu (*Hedera helix* L.) w obszarze Jury Krakowskiej. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 10, 5: 66-67.
34. Olaczek R., 1979. Owocujący bluszcz pospolity *Hedera helix* w Polsce Środ-kowej. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 35, 5: 5-17.
35. Olaczek R., Sowa R., 1961. Naturalne stanowisko kwitnącego bluszczu w Łodzi. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 17, 4: 43-45.
36. Pacyna A., 1969. Notatki florystyczne z Pogórza Wielickiego. *Fragm. Florist. et Geobot.* 15, 2: 147-151.
37. Piotrowska H., Olaczek R., 1979. Najobfitsze stanowisko owocującego bluszczu *Hedera helix* L. na Wolinie. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 35, 2: 28-34.
38. Raciborski M., 1884. Zmiany zaszele we florze okolic Krakowa w ciągu ostatnich lat dwudziestu pięciu pod względem roślin dziko rosnących. *Sprawozd. Kom. Fizjogr.* 18: 99-138.
39. Scholz I. B., 1905. *Die Pflanzengenossenschaften Westpreussens.* Schrift. d. Naturf. Ges. Danzig, N. F., 11, 3: 49-302.
40. Schube T., 1903. *Die Verbreitung der Gefässpflanzen in Schlesien.* Nischkow-sky, Breslau.
41. Sendeck A., 1964. Starodrzew topolowy w Raciborzu nad Odrą. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 20, 6: 43-44.
42. Sokołowski M., 1922. *Bluszcz.* *Ochrona Przyr.* 3.
43. Święs F., 1972. Kwitnący bluszcz *Hedera helix* L. w Krynicy i w okolicy Dębicy. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 28, 2: 60-61.
44. Tobolski K., Wojterski T., 1962. Nowe stanowiska rzadszych gatun-ków roślin na Pobrzeżu Gdańskim. *Badania Fizjogr. n. Polską Zach.* 10: 325-327.
45. Wałęcki M., 1975. Owocujący bluszcz *Hedera helix* L. w rezerwacie Bia-łowodzka Góra. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 31, 3: 53-55.
46. Witkowski Z., 1971. Zabezpieczmy stanowisko kwitnącego bluszczu *Hedera helix* L. w Ojcowskim Parku Narodowym. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 27, 1: 38-39.

47. Wojewoda W., 1956. Nowe znalezienie kwitnących okazów bluszczu w Jurze Krakowskiej. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 12, 2: 50.
48. Zając E. U., 1968. Stanowisko kwitnącego bluszczu w Beskidzie Śląskim. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 26, 5: 49.
49. Zaręba R., 1960. Pióropusznik strusi i inne interesujące rośliny w Górach Świętokrzyskich. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 16, 1: 37-40.
50. Zarzycki K., 1981. Rośliny naczyniowe Pienin. PWN, Warszawa—Kraków.

Flowering and fructifying specimens of *Hedera helix* L. in Poland

Summary

The study concerns the distribution of flowering and fruiting individuals of *Hedera helix* L. growing wild in Poland. Basing on literature and herbarium materials as well as on own observations in the field, the author gives a tabulation and presents a map of their distribution. She also discusses in greater details some of the more important stands in which ivy occurs particularly abundantly and flowers profusely. From the presented data it appears that flowering and fruiting ivy is to be found most frequently in Western Pomerania, in the western part of the Wielkopolska-Kujawy lowland, on the Sudetan prealps and foreland, in the western part of the Central-Poland Uplands and on the Carpathian prealps. On the majority of stands only single specimens flower, and markedly abundant flowering and fructifying is to be observed on just over a dozen localities. Of the latter one should particularly mention the agglomerations of flowering and fructifying ivy in Lubin in the Wolin National Park, in forest district Szustry in Kalisz voivodship, in the vicinity of Złoczew in Sieradz voivodship, in Rajsko near Kraków, in the watershed of Kleczówka river near Kalwaria Zebrzydowska and in the region of the Kaczawskie prealps near Złotoryja.

Цветущие и плодоносящие экземпляры *Hedera helix* L. в Польше*

Резюме

Работа касается размещения в Польше цветущих и плодоносящих экземпляров *H. helix* L. Автор, опираясь на литературные и гербарные данные, а также на свои полевые наблюдения, представляет в форме таблиц все известные до сих пор местопроизрастания такого рода местообитания плющей, составила карту их размещения, а также более подробно обсуждает наиболее богатые из них. Из этих данных можно заключить, что цветущие и плодоносящие плющи встречаются в Польше в Западном Поморье, в районе Среднепольских возвышенностей, на Погуже и Предгуме Судецком, а также на Погуже Карпатском. На большинстве местопроизрастаний *H. helix* L. представлен единичными цветущими и плодоносящими экземплярами, однако на более чем десяти местопроизрастаниях цветет и плодоносит очень обильно. Из таких особенного внимания заслуживают следующие местопроизрастания: Любин на Волине, лесничество Шустры в калишском воеводстве, Злочев в серадском воеводстве, Райско около Кракова, бассейн Клечувки около Кальварии Зебжыдовской, Затоне и Неткув над средней Одрой, а также сосредоточение местобитаний около Злоторьи на Погуже Качавском.

* Автор: К. Боратыńska.